

ALLMÄNHETENS PRESSOMBUDSMAN (PO)

PRESENS OPINIONSNÄMND (PON)

Årsberättelser 2010

Innehåll	Sida
PO:s verksamhet	3
PON:s verksamhet	12
Av PON klandrade tidningar	19
Etiska regler för press radio och TV	29
Kontaktuppgifter PO och PON	34

PO:s ÅRSBERÄTTELSE 2010

Allmänhetens Pressombudsman är Yrsa Stenius. Kersti Söderberg är Allmänhetens Biträdande Pressombudsman. Yrsa Stenius var tjänstledig i en och en halv månad under sommaren.

Som handläggare hos PO tjänstgjorde under hela året Alexandra Lundvik. Vidare arbetade Emelie Åström till och med september. Sara Forslund arbetade från och med den 22 september till och med den 24 november och Ida Boström började som handläggare den 8 november.

Erika Alinge är PO:s kanslist. Nämndsekreterare hos Pressens Opinionsnämnd (PON) är Synnöve Magnusson.

Antalet anmälningar till PO uppgick under 2010 till 336 stycken. PO fattade beslut i 397 ärenden varav 50 hänsköts till Pressens Opinionsnämnd med förslag om klander.

Vidare hänsköt PO 11 ärenden mot Expressen, Kvällsposten och GT för vidare handläggning hos PON, eftersom tidningarna har vägrat att yttra sig inför PO och underlaget i ärendena därför varit bristfälligt. Sedan skriftväxling mellan parterna skett hos PON har nämnden begärt in yttrande från PO över ärendena inför nämndens avgörande.

Alla ärenden som överlämnats till PON är ännu inte avgjorda av nämnden eftersom en viss förskjutning av ärenden/beslut sker mellan olika kalenderår. År 2010 beslutade PON om klander i 45 fall. Av dessa var 42 hänskjutna med förslag om klander och 3 överklagade som hade friats av PO.

Under året har PO bedrivit utåtriktad verksamhet med besök på skolor, högskolor, tidningsredaktioner och publicistklubbar. PO har också deltagit i ett möte i Köpenhamn med de nordiska pressetiska institutionerna. PO och PON deltar även i ett internationellt samarbete genom ett nätverk för pressetiska självsanerande organ i Europa. Detta nätverk hade möte i Amsterdam 2010.

PO/PON har vidare lanserat en ny hemsida, www.po.se

ETT TURBULENT ÅR

Den 8 mars 2010 beslöt Allmänhetens Pressombudsman (PO) att hänskjuta Jan Guillous anmälan mot Expressen till Pressens Opinionsnämnd med förslag om klander mot tidningen. Expressen hade den 24 och 25 oktober 2009 stort slagit upp att Guillou hade arbetat som KGB-agent. Anmälaren ansåg att Expressen hade pekat ut honom som spion och beskyllt honom för brott. PO fann att särskilt presentationen av artiklarna den 24 oktober var problematisk eftersom löp, rubriker, ingresser och illustrationer enligt vår uppfattning tveklöst ledde läsarens tankar till att Jan Guillou hade ett förflutet som spion. Även Expressen-artiklarnas stora genomslag i andra medier både i Sverige och utomlands gav vid handen att den gängse tolkningen hade varit den ovan nämnda. Expressen hävdade i sin korrespondens med PO att man aldrig använt ordet spion och att Guillou därför inte heller var utpekad som en sådan. Man hade endast använt ordet agent, vilket Guillou ostridigt hade varit.

Delar av PO:s beslut publicerades den 17 mars 2010 på Aftonbladets kultursida och ledde till en mediestorm mot mig personligen då det var jag som hade handlagt och undertecknat ärendet. Krav på min avgång restes i bl.a. Dagens Nyheter och Expressen. Uppenbart var att många som anslöt sig till den hårda kritiken mot mig hade missförstått arten av förslaget till klander – sannolikt därför att de tog ställning i sakfrågan utan att ha läst beslutet, som formellt inte var offentligt förrän det hade behandlats i Pressens Opinionsnämnd. Man trodde att PO velat klandra Expressen för att tidningen avslöjat att Guillou hade samarbetat med KGB, vilket alltså inte var fallet. Många var inte heller klara över att PO har till uppgift att granska artiklars redigering och presentation, inte bara deras innehåll.

Efter Aftonbladets publicering av utdrag ur PO:s hänskjutningsbeslut meddelade Expressens chefredaktör Thomas Mattsson att tidningen avsåg att i fortsättningen bojkotta PO-ämbetet och upphöra med att yttra sig till PO över inkomna anmälningar. Bojkotten skulle pågå tills ett personskifte på PO-posten ägt rum. Mattsson ansåg att jag i förslaget till klander mot Expressen hade visat mig partisk på ett sätt som tidningen måste reagera på. I skrivande stund pågår bojkotten fortfarande trots att både biträdande PO och jag personligen besökte Expressen och vädjade till Thomas Mattsson om att få vår konflikt ur världen.

Expressens beslut att obstruera mot PO och delvis ställa sig utanför det pressetiska systemet slår framför allt mot alla som anmäler Expressen till PO. På grund av den uteblivna korrespondensen kring PO-anmälan får anmälaren inte tillfälle att utveckla sin talan och PO:s beslutsunderlag blir bristfälligt. I ett mejl till Tidningsutgivarna (TU) påtalade jag dessa olyckliga konsekvenser av Expressens bojkott i förhoppning om att TU skulle göra ett försök att tala

Expressen till rätta. Det är ju genom medlemskapet i TU som tidningarna förbinder sig att vara med i det etiska självregleringssystemet. TU:s VD svarade dock att organisationen inte hade för avsikt att vidta någon åtgärd i frågan.

Händelserna kring Jan Guillous anmälan har med bister tydlighet uppenbart hur sårbart det pressetiska systemet är när lojaliteten mot det får vika för utgivares egenmäktighet under det att branschen förhåller sig passiv. Upprepade incidenter med utgivare som vägrat följa regelverket har inträffat sedan Expressen startade sabotaget och Sveriges väl fungerande pressetiska självsaneringssystem kan råka i allvarlig fara om inte landets tidningsutgivare slår sig ned och tänker efter. Självklart är det fullt legitimt för tidningarna att uttrycka missnöje med PO/PON och de beslut som fattas men frågan om **hur** man uttrycker detta missnöje bör övervägas mycket noggrant – för tidningsutgivarnas egen skull. Den dag dessa har saboterat sönder självsaneringssystemet har de förlorat den makt de sedan decennier tillbaka vant sig vid att ha över det fria ordet.

I den upprörda debatten kring mitt beslut att hänskjuta Jan Guillous anmälan mot Expressen gjordes gällande att jag med mitt förflutna som chefredaktör och journalist på Aftonbladet saknade förutsättningar att avgöra ärenden mot kvällstidningarna. Jag var att betrakta som jävig både i förhållande till min gamla tidning och i förhållande till dess huvudkonkurrent Expressen. En ytterligare besvärande omständighet ansågs vara att Jan Guillou och jag hade varit krönikörer på samma tidning. Följaktligen borde jag ha överlåtit handläggningen av Guillous klagomål på biträdande PO.

Från starten 1969 och drygt tjugo år framåt var både PO och biträdande PO jurister. När chefredaktören och ansvarige utgivaren för Göteborgs-Posten Pär-Arne Jigenius, som förste journalist utsågs till Allmänhetens Pressombudsman 1993, hade det dock mullrat länge i tidningsutgivarnas led: Publicisterna gjorde gällande att PO:s pressetiska bedömningar inte fullt ut respekterades ute på tidningsredaktionerna därför att juristerna visste för litet om tidningsvärlden och om journalisternas yrkesmässiga självförståelse. Man började plädera för ett system med en erfaren journalist som PO kompletterad med en jurist som biträdande. Naturligtvis var Pressens Samarbetsnämnds delegation för Allmänhetens Pressombudsman medveten om den jävsproblematik som kunde uppstå när PO hämtades från journalisternas egna led. Men man bestämde sig för att helt enkelt postulera integritet som en kvalifikation hos den tidningsman eller – kvinna som utsågs:

Fick man hedersuppdraget att bli PO ingick det i förväntningarna att den valde förmådde höja sig över sina forna bindningar och uppfylla ämbetets krav på oväld även gentemot de kretsar vederbörande tidigare tillhört.

För att minska risken för att bli beskylld för jäv valde emellertid Pär-Arne Jigenius att överlåta handläggningen av anmälningar mot Göteborgs-Posten och GT på biträdande PO. Det lät sig göras utan större praktiska eller principiella bekymmer med två lokaltidningar som vid den tiden anmälades sporadiskt jämfört med de rikstäckande kvällstidningarna.

Pär-Arne Jigenius efterträddes som PO av etermediejournalisten Olle Stenholm. I hans fall förelåg inga problem med misstänkta band till anmälda tidningsföretag men medlem av det svenska journalistiska etablissemanget var han förvisso.

När jag accepterade erbjudandet om att bli ny PO efter Stenholm ställde jag till Pressens Samarbetsnämnds dåvarande ordförande Stig Fredrikson frågan om anmälningar mot Aftonbladet alltid skulle handläggas av biträdande PO. Svaret var ett klart ”nej”. I valet av mig till PO ingick antagandet att jag hade integritet nog att handskas med ärenden mot Aftonbladet. Att jag skulle vara jävig i förhållande till Expressen föll aldrig någon av oss in.

När jag väl hade tillträtt som PO kunde jag själv konstatera att det hade varit orimligt att överlåta alla ärenden mot Aftonbladet – för att nu inte tala om Expressen därtill – på biträdande PO. Det hade inneburit att ordinarie PO inte hade kunnat befatta sig med de substantiellt och principiellt tyngsta ärendena som kom in till ämbetet. Vad Guillou-ärendet beträffar var det en självklarhet att jag som ytterst ansvarig för verksamheten skulle handlägga det eftersom det var lätt att förutse att avgörandet, vilket det än blev, skulle väcka offentlig uppmärksamhet.

Det fullständiga beslutet i Guillou-ärendet går att rekvirera från PON:s kansli. Min redogörelse för bevekelsegrunderna för mitt hänskjutningsbeslut publicerades i september 2010 i Medievärlden och återfinns idag på PO:s hemsida. Jag tror att de som bemödar sig om att läsa fakta i målet kan se att jag hade andra skäl för mitt omdiskuterade avgörande än de som lagts mig till last.

Att en majoritet inom Pressens Opinionsnämnd kom till en annan slutsats än PO i detta ärende, som under den utdragna debattens gång blev mycket emotionellt laddat, är ingenting märkvärdigt. Så fungerar det pressetiska systemet och så ska det fungera.

Dramatiken kring Guillou, Expressen, bojkotten och avgångskraven präglade naturligtvis arbetet på PO-ämbetet under många månader år 2010. Tack vare ekonomiskt tillmötesgående från TU kunde vi behålla vår extra juristhandläggare hela året 2010, vilket innebar att vi, stormarna till trots, kunde hålla fast vid vår ambition att rejält få ned ärendebalansen.

Av pressetiska diskussionsämnen under året vill jag särskilt framhålla två:

För det första, den eviga debatten som rör publicering av namn och bild på människor som har eller misstänks för att ha gjort sig skyldiga till brott. För det andra, skvallerjournalistiken kring de kungligas privatliv som ”vände blad” under år 2010 och blev mer närgången än någonsin förut.

I kvällstidningarna har vi på senare tid sett en tendens till att publicera namn och bild på människor som misstänks för att ha begått grova brott i ett allt tidigare skede av rättsprocessen. Denna glidning i pressetisk praxis fortsatte även under 2010. Exempelvis ”den nye lasermannen”, som pricksköt på invandrare i Malmö under flera månaders tid presenterades med namn och bild i en tidning innan han ens var anhållen, endast gripen.

Under mina dryga tre år som PO har jag återkommande diskuterat kriminaljournalistikens etiska problem. Jag har förståelse för de krav på snabbhet med namn och bild på gärningsmän som nyhetsjournalistiken ställer när något uppmärksammat brott ser ut att nå sin lösning. Likväl anser jag det viktigt att än en gång framhålla det bekymmersamma i att tidningarna föregriper hela rättegången när de fastställer gärningsmannens skuld genom identifiering, ibland innan häktningförhandlingarna ens ägt rum. Det finns alltid orsakssammanhang bakom brott, sjukdom är vanligt förekommande liksom andra förmildrande eller försvårande omständigheter. I ett rättssamhälle belyses allt sådant under domstolsförhandlingar i syfte att nå fram till en rättvis dom mot den tilltalade. Tidningarnas tidiga domar ignorerar detta.

Prinsessan Madeleines kärleksliv var år 2010 följetong i kvällspressen och i de reguljära skvallertidningarna. De gamla, i journalistkretsar väl kända ryktena om kung Carl XVI Gustaf intog spalterna via boken ”Den motvillige monarken”.

Kungafamiljens interna förbindelser är i viss utsträckning en offentlig angelägenhet därför att monarkin bärs upp av släkten Bernadotte. Händelser i de kungligas privata sfär som har bäring på monarkins framtid ska naturligtvis rapporteras. Giftermål och separationer, födda och döda hör dit – exempelvis.

Jag har emellertid svårt att förstå vilket allmänintresse som är förknippat med de intima omständigheterna kring prinsessan Madeleines brutna förlovning inklusive alla turerna kring de påstådda grälen mellan kungen och hans yngsta dotter. Jag förstår skvallerintresset men detta är inte synonymt med allmänintresset.

Så till publiciteten kring Hans Majestät Konungen.

Sveriges tidningsutgivare har i decennier nåtts av rykten om kung Carl Gustafs privata nöjen. Utgivarna har bestämt sig för att inte publicera de uppgifter som cirkulerat dels för att man inte har varit helt säker på deras tillförlitlighet, dels för att man har haft svårt att motivera ett sakligt allmänintresse.

Sedan boken ”Den motvillige monarken” hade blivit tillgänglig för Sveriges tidningsredaktioner ändrade många utgivare policy. Man hittade på ett allmänintresse som gick ut på att folket måste få veta att landets kung inte var den inkarnation av hög moral och oklanderlig livsstil som han förutsattes vara i sin egenskap av symbol för nationen. Sedan avstod man från att göra en egen värdering av tillförlitligheten i den nya bokens uppgifter utan publicerade med hänvisning till källan och det stora allmänintresse man själv konstruerat. Jag ställer mig minst sagt tveksam till det pressetiska tänkandet bakom detta skifte av publiceringsprinciper när det gäller kungaskvaller.

Hur står det då till med pressetiken och kungens privatliv?

Faktum är att Sveriges kung inte är förtroendevald och ingenting i rikets konstitution säger att monarken ska leva förebildligt. Kungen har, enligt min mening, rätt till ett privatliv som medierna ska respektera, så länge han inte gör sig skyldig till odiskutabla brott mot landets sed och skick eller inlåter sig i förhållanden som kan skada tilltron till hans integritet i ämbetsutövningen. Inträffar sådana klavertramp är det självklart en offentlig angelägenhet.

När detta väl är sagt vill jag framhålla att min ståndpunkt ovan inte per automatik innebär att jag hade föreslagit klander mot de tidningar som stod för de omdiskuterade publiceringarna, ifall hovet hade anmält dem. Även om jag anser att kungen har rätt till ett insynsskyddat privatliv är det inte givet var gränserna härvidlag går i det enskilda fallet. Också när det gäller de kungliga är det publicitetsskadan som ska bedömas från fall till fall, dess omfattning och grad av försvarlighet med hänsyn till argumenten för allmänintresset.

Oberoende av om den nya skvallerjournalistiken kring kungahuset formellt skulle betraktas som pressetiskt klandervärd eller inte anser jag den vara ett exempel på hur starkt privatlivet har slagit igenom i svensk publicistik under det senaste decenniet. En utveckling som i värsta fall kan få till följd att lagstiftaren även i Sverige tar sig för med att reglera privatlivets helgd med argumentet att det pressetiska systemet inte längre visar sig räcka till.

Under år 2010 stötte Allmänhetens Pressombudsman på ett tekniskt problem i ärendehantering som är en följd av publiceringars sökbarhet på internet. En

anmälare hade blivit upprörd över en TT-notis gällande honom och anmälde alla tidningar som hade publicerat notisen. Sammanlagt upp emot fyrtio stycken ärenden fick PO lägga upp och hantera i anledning av en enda notis. Det blev en tung procedur som PO och PON egentligen inte har resurser att klara av ifall företeelsen blir vanligare. Om så sker måste kloka huvuden slås ihop för att få till stånd en form för hur massanmälningar ska behandlas.

Stockholm i februari 2011

Yrsa Stenius
Allmänhetens Pressombudsman

Tabell 1

HANDLÄGGNING AV DIARIEFÖRDA PO-ÄRENDEN 2010

Balans från 2009	136
Under året inkomna ärenden	336
Avgjorda ärenden	397
varav:	
avskrivna	336
hänskjutna till PON	61*
Balans den 31 december 2010	75

* Av 61 hänskjutna ärenden är 11 överlämnade av PO till PON utan att PO har tagit ställning i själva saken. Skälet är att PO inte har haft tillräckligt underlag för att göra en bedömning i ärendet eftersom Expressen vägrat yttra sig till PO.

Tabell 2

VISSA UPPGIFTER OM PO:s ÄRENDEBALANS

År	Nya Ärenden	Avgjorda ärenden	Balans per den 31 dec
1980	385	476	38
1981	361	381	18
1982	345	328	35
1983	381	383	33
1984	345	335	43
1985	360	365	38
1986	339	344	33
1987	325	318	40
1988	368	379	29
1989	353	363	19
1990	331	305	45
1991	298	298	45
1992	270	276	39
1993	323	330	32
1994	426	420	38
1995	421	408	51
1996	443	436	58
1997	423	423	58
1998	438	458	38
1999	372	353	57
2000	396	414	41
2001	391	405	29
2002	383	370	42
2003	334	341	35
2004	389	377	47
2005	333	341	39
2006	405	347	97
2007	313	317	97
2008	333	338	88
2009	331	283	136
2010	336	397	75

PON:s ÅRSBERÄTTELSE FÖR 2010

Pressens Opinionsnämnd får härmed enligt 14 § i stadgarna för nämnden avge rapport om sin verksamhet under år 2010.

Opinionsnämnden har under året haft följande sammansättning:

Ordförande:

t .o.m. 30 juni 2010

justitierådet Ella Nyström

fr.o.m. 1 juli 2010

justitierådet Ella Nyström

Vice ordförande:

t .o.m. 30 juni 2010

justitierådet Per Virdesten

fr.o.m. 1 juli 2010

justitierådet Per Virdesten

Andre vice ordförande:

t .o.m. 30 juni 2010

hovrättspresidenten Fredrik Wersäll

fr.o.m. 1 juli 2010

hovrättspresidenten Fredrik Wersäll

Tredje vice ordförande:

t.o.m. 30 juni 2010

regeringsrådet Karin Almgren

fr.o.m. 1 juli 2010

regeringsrådet Karin Almgren

Övriga ledamöter och suppleanter:

t.o.m. 30 juni 2010

av *Publicistklubben* utsedda:

redaktörerna Lena Hennel och Johan Schück, ordinarie ledamöter, med redaktörerna Mårten Enberg och Maria Edström, som suppleanter;

fr.o.m. 1 juli 2010

redaktörerna Lena Hennel och Johan Schück, ordinarie ledamöter, med redaktörerna Mårten Enberg och Maria Edström, som suppleanter;

av *Svenska Journalistförbundet* utsedda:

t.o.m. 30 juni 2010

redaktörerna Sus Andersson och Bertholof Brännström, ordinarie ledamöter, med Olle Fors och Anna Bubenko, som suppleanter;

fr.o.m. 1 juli 2010

redaktörerna Sus Andersson och Bertholof Brännström, ordinarie ledamöter, med Olle Fors och Anna Bubenko, som suppleanter;

av *Svenska Tidningsutgivareföreningen* utsedda:

t .o.m. 30 juni 2010

chefredaktörerna Niklas Silow och Ola Sigvardsson, ordinarie ledamöter, med chefredaktörerna Lars Näslund och Thelma Kimsjö, som suppleanter;

fr.o.m. 1 juli 2010

chefredaktörerna Niklas Silow och Ola Sigvardsson, ordinarie ledamöter, med chefredaktörerna Lars Näslund och Thelma Kimsjö, som suppleanter;

av *Sveriges Tidskrifter* utsedda:

t .o.m. 30 juni 2010

chefredaktörerna Christina Mörk och Lasse Genberg, ordinarie ledamöter, med chefredaktörerna Jonas Helling och AnnaBritt Benjour, som suppleanter;

fr.o.m. 1 juli 2010

chefredaktörerna Christina Mörk och Lasse Genberg, ordinarie ledamöter, med chefredaktörerna Jonas Helling och AnnaBritt Benjour, som suppleanter;

av riksdagens chefsjustitieombudsman och ordföranden i styrelsen för Sveriges advokatsamfund gemensamt utsedda:

t.o.m. 30 juni 2010

legitimerade terapeuten Marianne Beyer, advokaten Per Stadig, verkställande direktören Agneta Dreber, generaldirektören Kerstin Wigzell, advokaten Claes Lundblad och direktören Mats Arnhög, ordinarie ledamöter samt professorn Mohammad Fazlhashemi, professorn Stefan Einhorn, rektorn Göran Bexell, teologie doktorn Annika Borg, f.d. förbundsordföranden Göran Johnsson och professor Elisabeth Rynning som suppleanter.

fr.o.m. 1 juli 2010

legitimerade terapeuten Marianne Beyer, advokaten Per Stadig, verkställande direktören Agneta Dreber, generaldirektören Kerstin Wigzell, advokaten Claes Lundblad och direktören Mats Arnhög, ordinarie ledamöter samt professorn Mohammad Fazlhashemi, professorn Stefan Einhorn, rektorn Göran Bexell, teologie doktorn Annika Borg, f.d. förbundsordföranden Göran Johnsson och professor Elisabeth Rynning som suppleanter.

Som nämndsekreterare har Synnöve Magnusson tjänstgjort.

Opinionsnämndens avdelningar har under året hållit 15 sammanträden och har vid två tillfällen sammanträtt i plenum. Suppleanterna har deltagit i nämndens överläggningar även när de inte har tjänstgjort i ordinarie ledamöters ställe.

ANTAL ÄRENDEN:

1. Den 1 januari 2010	39
2. Under året inkomna ärenden	149
3. Under året avgjorda ärenden	154
4. Den 31 december 2010 kvarstående ärenden	39

Av nämnden under året avgjorda ärenden fördelar sig på följande sätt:

51 ärenden har avgjorts efter anmälningar, som ingivits till Allmänhetens Pressombudsman (PO) och av denne hänskjutits till nämnden. Av dessa har 39 föranlett klandrande uttalanden, medan tidningarna friats i 12 ärenden. 3 ärenden har återkallats av anmälaren.

100 ärenden har förts vidare till nämnden av anmälarna efter avskrivningsbeslut av PO. I 85 av dessa ärenden har tidningarna friats. I 6 ärenden har tidningarna fällts. 9 ärenden har avvisats av nämnden.

Av sammanlagt 154 ärenden som förelagts nämnden för prövning har 45 ärenden föranlett klandrande uttalanden medan 97 ärenden friats och 9 avvisats. De 45 ärenden som klandrats av nämnden fördelar sig på följande sätt; i 12 fall har tidningarna åsidosatt god publicistisk sed och i 33 fall brutit mot god publicistisk sed.

Under året har skiljaktiga meningar angivits i 17 ärenden.

Från Pressens Samarbetsnämnd har i mars 2010 inkommit en redovisning av Samarbetsnämndens syn på vissa av de frågor som Opinionsnämnden tagit upp i en framställning till Samarbetsnämnden under 2009. Samarbetsnämnden har uttalat sig bl.a. om antalet expeditonsavgifter i de fall en och samma publicering fälls efter publicering i två eller flera tidningar respektive i två eller flera medieformer. Vidare har Samarbetsnämnden uttalat att den nuvarande tidsfristen för anmälan, den s.k. tremånadersregeln, bör kvarstå tills vidare.

Pressens Samarbetsnämnd har också beslutat om vissa ändringar av stadgarna för Pressens Opinionsnämnd. Ändringarna, som trätt i kraft den 1 januari 2011, syftar till att möjliggöra en pressetisk prövning dels av internetpubliceringar från sådana medieföretag med utgivningsbevis som enbart finns som internetpublikation, dels av internetpubliceringar från medieföretag som inte är medlemmar i TU eller Sveriges Tidskrifter.

En förutsättning för att prövning ska kunna ske i sistnämnda fall är att företagen anmält att de vill ansluta sig till det pressetiska systemet.

Av nämnden under året klandrade ärenden har föranlett expeditionsavgifter om sammanlagt 1 170 000 kronor.

Stockholm i februari 2011

Ella Nyström

Synnöve Magnusson

TABELL ÖVER ÄRENDEN AVGJORDA AV PON 2010

Ärenden	fällda	friade	avvisa de	summ a
Av PO hänskjutna	39	12	0	51
Överklagade avskrivningsbeslut	6	85	9	100
Summa	45	97	9	151

TIDNINGAR KLANDRADE AV PON 2010

Aftonbladet	3	Norrköpings Tidningar	1
aftonbladet.se	2	Norrländska Socialdemokraten	1
Arbetsbladet	1	Smålands-Tidningen	1
Avesta Tidning	1	Smälänningen	1
Blekinge Läns Tidning	3	Sundsvalls Tidning	2
Byggnadsarbetaren	1	Svenska Dagbladet	1
Båtnytt	1	Tidningen Ångermanland	1
Bärgslagsbladet	1	Vestmanlands Läns Tidning	1
Dala-Demokraten	1	Västerbottens-Kuriren	1
Eskilstuna-Kuriren	1	Ystads Allehanda	1
E24	1	Ölandsbladet	2
Frilansjournalisten	1		
Gefle Dagblad	1		
Gotlands Allehanda	1		
Gotlands Tidningar	1		
Göteborgs-Posten	1		
Göteborgs-Tidningen	3		
Hallandsposten	1		
Hem & Hyra	2		
Kristianstadsbladet	2		
Mariestadstidningen	1		
Norrbottens-Kuriren	2		

KLANDRADE PUBLICERINGAR 2010

I anslutning till varje fall anges om ärendet har hänskjutits av PO eller av anmälaren (Anm) Dessutom anges det om klandret avser att tidningen har åsidosatt (å), brutit (b) eller grovt brutit (gb) mot god publicistisk sed. Skiljaktiga beslut markeras med (sk).

aftonbladet.se

- Exp nr 34 I en krönika påstod aftonbladet.se att en advokat som var agent för fotbollsspelare var branschens kanske mest skrupelfria och sämst sedda aktör samt att han opererade i en gråzon då han tog betalt. Det fanns dock ingen grund för tidningens påståenden om advokaten. Tidningen fälldes av PON för åsidosättande av god publicistisk sed. PO (å)
- Exp nr 36 I samband med aftonbladet.se:s rapportering om en advokat, i vilken denne framställdes som en klandervärd person, offentliggjorde tidningen att advokaten PO-anmält tidningen. En av rubrikerna i rapporteringen saknade också täckning i texten och var ägnad att skada advokaten. PO (b) (sk)

Aftonbladet

- Exp nr 35 I en krönika påstod Aftonbladet att en advokat som var agent för fotbollsspelare var branschens kanske mest skrupelfria och sämst sedda aktör samt att han opererade i en gråzon då han tog betalt. Det fanns dock ingen grund för tidningens påståenden om advokaten. Tidningen fälldes av PON för åsidosättande av god publicistisk sed. PO (å)
- Exp nr 37 I samband med Aftonbladets rapportering om en advokat, i vilken denne framställdes som en klandervärd person, offentliggjorde tidningen att advokaten PO-anmält tidningen. En av rubrikerna i rapporteringen saknade också täckning i texten och var ägnad att skada advokaten. PO (b) (sk)
- Exp nr 150 De uppgifter inklusive bild som publicerades i samband med en 4-årig flickas försvinnande ansågs inte motiverade eftersom de gav läsarna inblick i föräldrarnas vårdnadstvist och flickans privatliv. Det var vidare inte motiverat att åter publicera en bild på flickan när det rapporterades om att hon återfunnits. Genom publiceringarna åsamkades hon en oförsvarlig publicitetsskada. Tidningen klandrades för att ha brutit mot god publicistisk sed. PO (b) (sk)

Arbetsblad

Exp nr 20 En man hade gripits som misstänkt för en brand i staden B. I publiceringen angavs bl.a. känsliga uppgifter om den misstänktes bakgrund. Vid tidpunkten för rapporteringen befann sig utredningen dessutom i ett så tidigt skede att en identifiering av mannen inte var försvarlig. PON ansåg att tidningen brutit mot god publicistisk sed. PO (b)

Avesta Tidning

Exp nr 11 Det rapporterades om att en tränare skulle ha varit alkoholpåverkad under en match. Publiceringar om alkohol och idrott äger allmänintresse. Beskyllningar om alkoholkonsumtion i olämpliga sammanhang är dock allvarliga. Det fanns anledning för tidningen att vara försiktig med att sprida ryktena om tränaren. I vart fall borde tränaren ha fått kommentera uppgifterna före publicering. PO (b)

Blekinge Läns Tidning

Exp nr 27 Tidningen skrev att en avhoppad nazist inte hade betalat en skuld. Det var flera år sedan A hade varit en offentlig person genom sitt agerande i och emot en nazistisk organisation. Att A nu inte betalade sina skulder ägde inte något allmänintresse som motiverade den publicitetsskada A orsakades genom att pekades ut med namn. PO (å)

Exp nr 28 Publiceringen handlade om att den avhoppade nazisten A inte gjort rätt för sig ekonomiskt. I sammanhanget omskrevs A:s gode man B, som haft en bakgrund inom den nazistiska rörelsen. B namngavs och pekades ut som att han haft samröre med personer som dömts för mycket allvarlig brottslighet. B orsakades en publicitetsskada som inte motiverades av ett uppenbart allmänintresse. PO (å)

Exp nr 53 En ung person kopplades ihop med Sverigedemokraterna, trots att hon tog avstånd från deras politik. Personen pekades ut med namn och bild i tidningen. Detta tillfogade anmälaren en betydande publicitetsskada. PO (å) (sk)

Byggnadsarbetaren

Exp nr 83 En byggnadsarbetare som skadats svårt i en arbetsplatsolycka namngavs då tidningen rapporterade om olyckan. Då uppgifter om allvarliga skador och sjukdomar är integritetskänsliga och en drabbad inte ska behöva tåla att namnges i sammanhang som det aktuella, klandrades tidningen. PO (b)

Båtnytt

Exp nr 64 Tidningen använde en genrebild föreställande en familj i en båt som omslagsbild. Detta var andra gången tidningen publicerade bilden. En av familjemedlemmarna hade avlidit och anmälaren hade redan vid den första publiceringen av bilden vänt sig till tidningen och invänt mot publiceringen. Då det rörde sig om en genrebild ansågs det inte finnas något särskilt allmänintresse som motiverade publiceringen. PO (b)

Bärgslagsbladet

Exp nr 80 Anmälaren som tidigare var man hade bytt könstillhörighet till kvinna. Trots att tidningen var medveten om könsbytet blev anmälaren benämnd som "han". Tidningens misstag var av sådan art att ursäkten som publicerades i efterhand inte ansågs eliminera den uppkomna publicitetsskadan. PO (å)

Dala-Demokraten

Exp nr 88 I samband med bevakningen av en rättegång skrev tidningen om att ett vittne tidigare var dömd för andra brott, något som låg långt tillbaka i tiden och inte hade något samband med den aktuella rättegången. Då detta inte ansågs motiverat av något allmänintresse klandrades tidningen. PO (å)

Eskilstuna-Kuriren

Exp nr 97 En tidning publicerade ett flertal artiklar om en brand. Läsarna gavs utrymme att på tidningens hemsida spekulera om anmälaren skulle dömas för branden. Detta bedömdes vara kränkande för anmälaren varför tidningen klandrades. PO (b)

E24

- Exp nr 41 En mellandom från tingsrätten innebar att varumärkesintrång ansågs föreligga. E24 skrev att företaget i fråga enligt en källa riskerade ett mycket högt skadeståndsbelopp. Skadeståndsfrågan i målet hade dock inte prövats. Anmälarens begäran om genmäle tillgodosågs inte. Härigenom åsidosatte tidningen god publicistisk sed. PO (å)

Frilansjournalisten

- Exp nr 147 Frilansjournalisten klandrades för att ha brutit mot god publicistisk sed vid två tillfällen. Anmälaren hade inte på ett godtagbart sätt fått möjlighet att bemöta uppgifterna i en artikel och tillfogades därigenom en oacceptabel publicitetsskada. Tidningen bröt även mot det pressetiska regelverket då den publicerade en notis om att tidningen PO-anmälts. PO (b)

Gefle Dagblad

- Exp nr 19 En man hade gripits som misstänkt för en brand i staden B. I publiceringen angavs bl.a. känsliga uppgifter om den misstänktes bakgrund. Vid tidpunkten för rapporteringen befann sig utredningen dessutom i ett så tidigt skede att en identifiering av mannen inte var försvarlig. PON ansåg att tidningen brutit mot god publicistisk sed. PO (b)

Gotlands Allehanda

- Exp nr 29 Ett sexuellt övergrepp mot barn beskrevs i detalj. Tidningen underlättade identifiering av flickan genom att bl.a. ange platsen för händelsen. Beskrivningen av gärningen ledde till en detaljkunskap om övergreppet hos personer som kunde identifiera flickan, vilket medförde ett oförskyllt lidande för barnet. PO (b)

Gotlands Tidningar

- Exp nr 30 Det beskrevs hur ett sexuellt övergrepp mot barn hade gått till. Även om endast en begränsad krets kunde identifiera barnet ledde beskrivningen av den konkreta gärningen till att dessa personer fick en detaljkunskap om övergreppet, vilket medförde ett oförskyllt lidande för flickan. PO (å)

Göteborgs-Posten

- Exp nr 55 I artikeln sade A att han tvingats säga upp en anställd som förskingrat pengar. Bl.a. genom att namnet på hotellet A drev uppgavs ansågs anmälaren utpekad för dem som han tidigare arbetat tillsammans med. Saken var inte rättsligt prövad och det fanns inget allmänintresse som motiverade utpekandet. PO (b)

Göteborgs-Tidningen

- Exp nr 86 Skälen som talade för publicering av namn och bild på en person som dömts för rattfylleribrott ansågs inte uppväga publicitetsskadan som personen drabbats av genom publiceringen. PO (b)
- Exp nr 104 Tidningen rapporterade på ett ingående och bitvis nedlåtande sätt om en rättegång och avslöjade detaljer om de inblandades privatliv. Då detta tillfogade anmälaren en publicitetsskada han inte skulle behöva tåla klandrades tidningen. PO (b)
- Exp nr 149 En läsarfråga handlade om en person som för 20 år sedan omplacerats från sin tjänst. Innehållet var sådant att anmälaren borde ha fått möjlighet att bemöta vad som sagts i svaret till läsarfrågan. Tidningen klandrades för att ha brutit mot god publicistisk sed. PO (b)

Hallandsposten

- Exp nr 90 Vid rapportering om ett mord beskrevs den avlidne på ett ofördelaktigt sätt. Uppgifterna som tidningen lämnade ansågs inte vara förenliga med god publicistisk sed och tidningen klandrades därför. PO (b)

Hem & Hyra

- Exp nr 9 Tidningen skrev att ett bostadsbolag hade startat en boxningsklubb vars syfte var att fånga upp ungdomar på glid. En av dessa var A, som intervjuades och utmålades som en värsting. PO uttalade att pressetiken ställer höga krav på hänsynsfullhet när det gäller publiceringar rörande barn och ungdomar. A skulle inte behöva tåla att offentligt tillskrivas epitetet värsting. PO (b)
- Exp nr 102 Särskild hänsyn borde ha tagits till offret för ett brott och föranlett tidningen att undvika namngivning av personen. Tidningen klandrades för att ha brutit mot god publicistisk sed. Anm (b)

Kristianstadsbladet

- Exp nr 25 Tidningen skrev att en avhoppad nazist inte hade betalat en skuld. Det var flera år sedan A hade varit en offentlig person genom sitt agerande i och emot en nazistisk organisation. Att A nu inte betalade sina skulder ägde inte något större allmänintresse som motiverade namnpublicering. Att A hade en god man med dokumenterad bakgrund inom nazismen var inte heller ett godtagbart skäl att namnge A. PO (å)
- Exp nr 26 Publiceringen handlade om att den avhoppade nazisten A inte gjort rätt för sig ekonomiskt. I sammanhanget omskrevs A:s gode man B, som haft en bakgrund inom den nazistiska rörelsen. B pekades ut som att han haft samröre med personer som dömts för mycket allvarlig brottslighet. B orsakades en publicitetsskada som inte motiverades av ett uppenbart allmänintresse. PO (å)

Mariestads-Tidningen

- Exp nr 94 I en artikel om arbetsmiljön på ett hem för ensamkommande flyktingbarn beskrevs barnen på ett ofördelaktigt sätt. Hemmet låg på en liten ort och endast ett fåtal barn bodde på hemmet. Barnen ansågs därför utpekade. Ensamkommande flyktingbarn befann sig i en särskilt utsatt position i samhället och inget legitimt intresse fanns som motiverade utpekandet, varför barnen ansågs ha tillfogats en oförsvarlig publicitetsskada. PO (b)

Norrbottens-Kuriren

- Exp nr 74 Kommentarer på tidningars hemsidor har som syfte att låta läsarna uttrycka sina åsikter i olika frågor. I kommentarsfunktionen måste det således vara högt i tak. Tillmälen av det slag som publicerades på tidningens hemsida bröt emellertid mot god publicistisk sed. PO (b)
- Exp nr 82 Tidningen skrev om en lista över Sveriges 100 farligaste män. Då det inte i artikeln tydliggjordes att en namngiven person hade avförts från listan pekades denne ut som en person som sysslade med grov brottslighet. Han ansågs därigenom ha förorsakats en oacceptabel publicitetsskada. Anm (b)

Norrköpings Tidningar

- Exp nr 56 Tidningen skrev att en krog hade fifflat undan två miljoner. Med beaktande av att myndigheternas utredning av saken var i ett tidigt skede borde krogägarna ha fått möjlighet att samtidigt bemöta de allvarliga anklagelserna. Genom att inte bereda tillfälle till samtidigt bemötande hade tidningen åsidosatt god publicistisk sed. Anm (å)

Norrländska Socialdemokraten

- Exp nr 81 Tidningen skrev om en lista över Sveriges 100 farligaste män. Då det inte i artikeln tydliggjordes att en namngiven person hade avförts från listan pekades denne ut som en person som sysslade med grov brottslighet. Han ansågs därigenom ha förorsakats en oacceptabel publicitetsskada. Anm (b)

Smålands-Tidningen

- Exp nr 22 Tidningen beskrev ett handgemäng och det förmedlades en bild av att en far och dennes söner var skyldiga till misshandel. Tingsrätten friade emellertid familjemedlemmarna från misstankarna om misshandel. I sammanhanget redogjordes även för brottslighet som en minderårig son tidigare gjort sig skyldig till. Rapporteringen hade varit ägnad att skada anmälaren och dennes söner. PO (b)

Smålänningen

Exp nr 148 Vid rapportering om en olycka återgav tidningen en felaktig brottsrubricering. På så sätt kom anmälaren att utpekade som åtalad för ett mycket grövre brott än det betydligt lindrigare som var för handen i verkligheten. Smålänningen klandrades av PON för att ha brutit mot god publicistisk sed. PO (b)

Sundsvalls Tidning

Exp nr 46, 47 En tidigare fosterhemsplacerad person fick i en intervju uttala allvarliga anklagelser mot en f d fosterförälder. Tidningens anonymisering av de inblandade ansågs inte tillräcklig vilket ledde till ett utpekande för en viss krets. Det allmänintresse som fanns för ämnet kunde inte uppväga publicitetsskadan. PO (b)

Svenska Dagbladet

Exp nr 1 I ett reportage där flera ungdomar intervjuades framkom mycket integritetskänslig information om en tonårsflickas privatliv. Reportaget innehöll identifierande uppgifter om flickan, bl.a. var hon en av dem som förekom på bild. Det kunde inte uteslutas att åtminstone en del läsare kopplade samman artikeltexten med flickan. Tidningen hade brutit i ansvarig hållning inför den publicistiska uppgiften. PO (b)

Tidningen Ångermanland

Exp nr 101 Tidningen skrev att en person arrangerat resor för turistsällskap som utan lov fiskat i sjöar där andra hade enskild fiskerätt. Tidningen klandrades för att anmälaren inte fick komma till tals. PO (b)

Vestmanlands Läns Tidning

- Exp nr 32 Uppgifter som lades till grund för en publicering ansågs inte ha varit tillräckliga för att motivera kränkande spekulationer om att anmälaren bedrivit forskningsspionage. Att anmälaren fick möjlighet till bemötande, ansågs med hänsyn till uppgifternas art, inte väga upp den publicitetsskada anmälaren orsakades. Tidningen klandrades för att ha brutit mot god publicistisk sed. PO (b) (sk)

Västerbottens-Kuriren

- Exp nr 61 På ettårsdagen av ett mord skrev tidningen om mordet med angivande av offrets namn. Detta ansågs inte vägas upp av allmänintresset. Anm (b)

Ystads Allehanda

- Exp nr 54 Tidningen uppgav detaljerade uppgifter om en omfattande operation som en kvinna genomgått. Viss identifierande information framkom om kvinnan. Upplysningarna om operationen var ytterst integritetskänsliga och tidningen ansågs inte ha visat kvinnan tillräcklig hänsyn. PO (b)

Ölandsbladet

- Exp nr 59 Tidningen rapporterade på ett ensidigt sätt om en lokalpolitiker som anklagats för att i samband med en familjeangelägenhet ha gjort sig skyldig till brott och även i övrigt uppträtt klandervärt. Lokalpolitikern ansågs inte ha fått en verklig möjlighet att samtidigt bemöta anklagelserna.(PO) (b)
- Exp nr 60 Tidningen rapporterade om en schism mellan två kommunpolitiker som lett till att en av dem lämnat sina politiska uppdrag. Rapporteringen var ensidig till den avgående politikerns förmån och artikeln borde inte ha publicerats utan samtidigt bemötande av den andre politikern.(PO) (b)

ETISKA REGLER FÖR PRESS, RADIO OCH TV

Press, radio och tv skall ha största frihet inom ramen för tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen för att kunna tjäna som nyhetsförmedlare och som granskare av samhällslivet och för att kunna publicera det som är av vikt och betydelse för medborgarna. Det gäller dock att skydda enskilda mot oförskyllt lidande genom publicitet.

Etiken tar sig inte i första hand uttryck i en formell regeltillämpning utan i en ansvarig hållning inför den publicistiska uppgiften. De etiska reglerna för press, radio och tv skall vara ett stöd för den hållningen.

I. PUBLICITETSREGLER

Ge korrekta nyheter

1. Massmediernas roll i samhället och allmänhetens förtroende för dessa medier kräver korrekt och allsidig nyhetsförmedling.
2. Var kritisk mot nyhetskällorna. Kontrollera sakuppgifter så noggrant som omständigheterna medger, även om de tidigare har publicerats. Ge läsaren/mottagaren möjlighet att skilja mellan faktaredovisning och kommentarer.
3. Löpsedel, rubrik och ingress skall ha täckning i texten.
4. Slå vakt om den dokumentära bilden. Var noga med att bilder och grafiska illustrationer är korrekta och inte utnyttjas på ett missvisande sätt.

Var generös med bemötanden

5. Felaktig sakuppgift skall rättas, när det är påkallat. Den som gör anspråk på att bemöta ett påstående skall, om det är befogat, beredas tillfälle till genmäle. Rättelse och genmäle skall i lämplig form publiceras utan dröjsmål och på så sätt att de kan uppmärksammas av dem som har fått del av de ursprungliga uppgifterna. Observera att ett genmäle inte alltid kräver en redaktionell kommentar.
6. Publicera utan dröjsmål Pressens Opinionsnämnds klandrande uttalanden i fall som rör den egna tidningen.

Respektera den personliga integriteten

7. Överväg noga publicitet som kan kränka privatlivets helgd. Avstå från sådan publicitet om inte ett uppenbart allmänintresse kräver offentlig belysning.
8. Iaktta stor försiktighet vid publicering av självmord och självmordsförsök särskilt av hänsyn till anhöriga och vad ovan sagts om privatlivets helgd.
9. Visa alltid brotts- och olycksoffer och deras anhöriga största möjliga hänsyn. Pröva noga publicering av namn och bild med hänsyn tagen till offren och deras anhöriga.
10. Framhäv inte berörda personers etniska ursprung, kön, nationalitet, yrke, politisk tillhörighet, religiös åskådning eller sexuell läggning om det saknar betydelse i sammanhanget och är missaktande.

Var varsam med bilder

11. Vad som i dessa regler sägs gäller i tillämpliga delar även om bildmaterial.
12. Bildmontage, retuschering på elektronisk väg eller bildtext får ej utformas så att det vilseleder eller lurar läsaren. Ange alltid i direkt anslutning till bilden om den är förändrad genom montage eller retusch. Detta gäller även vid arkivering.

Hör båda sidor

13. Sträva efter att ge personer, som kritiserats i faktaredovisande material tillfälle att bemöta kritiken samtidigt. Sträva också efter att återge alla parter ståndpunkter. Var uppmärksam på att anmälningar av olika slag kan ha till enda syfte att skada den som blivit anmäld.
14. Tänk på att en person, misstänkt för brott, i lagens mening alltid betraktas som oskyldig om fällande dom inte föreligger. Den slutliga utgången av en skildrad rättssak bör redovisas.

Var försiktig med namn

15. Överväg noga konsekvenserna av en namnpublicering som kan skada människor. Avstå från sådan publicering om inte ett uppenbart allmänintresse kräver att namn anges.

16. Om inte namn anges undvik att publicera bild eller uppgift om yrke, titel, ålder, nationalitet, kön eller annat, som gör en identifiering möjlig.

17. Observera att hela ansvaret för namn- och bildpublicering faller på den som återger materialet.

KOMMENTAR TILL DEL I

För tolkning av begreppet "god publicistisk sed" svarar för pressens del i första hand Pressens Opinionsnämnd samt i ärenden som inte hänskjuts till nämnden Allmänhetens Pressombudsman. Det bör uppmärksammas att Pressens Opinionsnämnd och Allmänhetens Pressombudsman ej prövar fråga om avsteg från reglerna i radio- eller televisionsprogram. För granskning av dessa program finns den av regeringen utsedda Granskningsnämnden.

Opinionsnämndens utslag publiceras förutom i den klandrade tidningen i refererande form i Pressens Tidning och tidningen Journalisten. Abonnemang på nämndens utslag kan beställas hos TU.

PO utger en årsberättelse där de från principiell synpunkt viktigaste ärendena kommenteras.

Granskningsnämndens beslut kan rekvireras hos nämndens kansli.

II. YRKESREGLER

Journalistens integritet

1. Ta inte i tjänsten emot journalistiska uppdrag av personer utanför den redaktionella ledningen.
2. Acceptera inte uppdrag från utomstående, ej heller inbjudan, gåva, gratisresa eller annan förmån i och utanför tjänsten som kan misstänkliggöra ställningen som fri och självständig journalist.
3. Använd inte ställningen som journalist till att utöva påtryckning för egen eller andras vinning eller till att skaffa privata förmåner.
4. Utnyttja inte för egen eller andras vinning opublicerade nyheter beträffande de ekonomiska förhållanden eller åtgärder hos stat, kommuner, organisationer, företag eller enskilda.
5. Beakta journalistavtalets bestämmelse om att medarbetare icke får åläggas att skriva mot sin övertygelse eller utföra förödmjukande uppdrag.

Anskaffning av material

6. Tillmötesgå rimliga önskemål från intervjuade personer om att i förväg få veta hur och var deras uttalanden återges.
7. Visa särskild hänsyn mot ovana intervjuobjekt. Upplys den intervjuade om huruvida samtalet är avsett för publicering eller enbart för information.
8. Förfalska inte intervjuer eller bilder.
9. Visa hänsyn vid fotograferingsuppdrag samt vid anskaffning av bilder, särskilt i samband med olyckor och brott.
10. Ge inte efter för påtryckningar från utomstående i avsikt att hindra eller inskränka berättigad publicitet.
11. Beakta upphovsrätten med dess citatregler och fotorätten.

12. Visa generositet med källangivelse när en framställning huvudsakligen bygger på annans sakuppgifter.

Publiceringstider

13. Respektera överenskomna publiceringstider.

KOMMENTAR TILL DEL II

Undertecknarna av dessa regler vill med detta avsnitt ge vägledning i det journalistiska arbetet på fältet och på redaktionerna när problem uppstår som endast ofullständigt eller inte alls behandlas i lagar, kollektivavtal eller i övriga delar av dessa etiska regler för massmedier. Avsnittet ersätter SJF:s yrkeskodex.

Detta avsnitt är inte bara en regelsamling - det är också avsett att stimulera till en kontinuerlig debatt inom journalistkåren i arbetsetiska frågor. Reglerna gör inte anspråk på att täcka alla de situationer som journalisten kan möta i sitt arbete.

Reglerna avser alla redaktionella medarbetare, alltså i tillämpliga delar även journalister vid radio, tv, informationsavdelningar etc.

SJF:s styrelse verkar för att förbundets medlemmar efterlever denna del av reglerna.

ALLMÄNHETENS PRESSOMBUDSMAN (PO)

PRESSENS OPINIONSNÄMND (PON)

Besöksadress: Industrigatan 2A, Stockholm

Postadress: Box 223 10, 104 22 Stockholm

Tel: 08-692 46 20

Fax: 08-692 46 05

PO/PONs hemsida: www.po.se

E-post: po@po.se

